ಹೊಸತು

ನೆಮ್ಮದಿಯ ನಾಳೆ ನಮ್ಮದು

ಒಳಗೇನಿದೆ?

ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಅಸಂಬದ್ಧವಾದದಲ್ಲಿ ಭಾರತ *ಡಾ॥ ಪ್ರಕಾಶ ದೇಸಾಯಿ* ... ೩೭

ಋಗ್ವೇದ ಪ್ರವೇಶಿಕೆ : ಐತಿಹ್ಯ ಮತ್ತ ವಾಸ್ತವ *ಜಿ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ* ... ೧೩
ಭಗವದ್ಗೀತೆ – ಒಂದು ನೋಟ *ಡಾ॥ ರಾಜೇಂದ್ರ ಬುರಡಿಕಟ್ಟಿ* ... ೪೧

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರದ ಭಾರತ – ೧೪
ಜಾಗತೀಕರಣದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತ *ಸಿ. ಆರ್. ಕೃಷ್ಣರಾವ್* ... ೧೯

ಓದುಗರ ವೇದಿಕೆ :
ಪರಿಸರ (ಓದುಗರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು) *ಎಂ. ವಿ. ಭಟ್, ಡಿ. ಗಾಯತ್ರಿ, ಎಸ್. ಸಿ. ರಂಗನಾಥ್, ಯು. ಸಿರಾಜ್ ಅಹ್ಮದ್ ಸೊರಬ, ಸಂಗಮನಾಥ ರೇವತಗಾಂವ, ವಿನಾಯಕ ಎಲ್. ಪಟಗಾರ* ... ೫೯

ಅಜ್ಜಿಯ ಲಾಟೀನು *ಮೂಲ : ನರೇಶ್ ಪಂಡಿತ್ (ಪಹರಿ ಭಾಷೆ) ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಸೊಂದಲಗೆರೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ* ... ೨೯

ಕಾವ್ಯಲೋಕ ೧೦, ೧೬, ೪೭, ೫೪

ಕರೆಯೋ ಪದಗಳು (ಹಾಸ್ಯಲೇಖನ) ರಾಘವೇಂದ್ರ ಉಡುಪಿ ... ೩೬

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಧರ್ಮ ಎಂದರೇನು ? *ರೋಹಿತ್ ಚಕ್ರತೀರ್ಥ* ... ೨೩
ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ *ಬಿ. ಜಿ. ಕುಸುಮಾ* ... ೩೩

ಹಾಸ್ಯಲೇಖಕಿ ಟಿ. ಸುನಂದಮ್ಮ *ಕೆ. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ* ... ೫೫

ಬಜೆಟ್‌ನೊಳಗೊಂದು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ತೆರಿಗೆ ಮನ್ನಾ ಯೋಜನೆ
ಮೂಲ : ಪಿ. ಸಾಯಿನಾಥ್; ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ : ಸಾಕ್ಷಿ ... ೫೮

ನಾನು ಓದಿದ ಪುಸ್ತಕ : ರೈತರ ಬಾಳಿನೊಡನೆ ಚೆಲ್ಲಾಟ :
ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೊಂದು ಕನ್ನಡಿ *ಡಾ॥ ಎಚ್. ಎಸ್. ಗೋಪಾಲ ರಾವ್* ... ೫೧
ವಿಶ್ವವೀಕ್ಷಣೆ : ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ದಾಂಧಲೆ, ಕಗ್ಗೊಲೆ *ಸೀಯಾರ್ಕೆ* ... ೫೦
ನಭಾವಲೋಕನ : ಶುಕ್ರ – ಮಂಗಳ ಸಮಾಗಮ
ಡಾ॥ ಬಿ. ಎಸ್. ಶೈಲಜಾ ... ೪೦
ಹೊಸ ಓದು ಇಂದಿರಾಕುಮಾರಿ ಮತ್ತಿತರರು ... ೨೮
ಸಾದರ ಸ್ವೀಕಾರ ... ೨೪
ಕ್ಷ–ಕಿರಣ ಪ್ರಕಾಶ್ ಎಸ್. ... ೧೨

ಚಿತ್ರಗಳು : ತನು, ರವಿ ಹೆಗ್ಗಡಿ, ಕಮಲಂ ಅರಸು,
ಸ್ಮಿತಾ ಕೌಶಿಕ್, ಜಿಎಂಬೊ
ಮುಖಪುಟ : ೨೦೧೫ರ 'ಚಿತ್ರಸಂತೆ'ಯಲ್ಲಿ ಗಮನ ಸೆಳೆದ
ಎಲ್. ಎಸ್. ಕಾಳೆ ಅವರ ಒಂದು ಕಲಾಕೃತಿ
ವಿನ್ಯಾಸ : ನವಕರ್ನಾಟಕ ವಿನ್ಯಾಸ
ಕಚೇರಿ ಸಹಕಾರ : ಜಿ. ವಿ. ತೇಜೋವತಿ

ಈ ತಿಂಗಳು

ಮರುಮತಾಂತರದ ಅವಾಂತರ ಈಗ. ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಅನ್ಯಧರ್ಮೀಯರು ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಘಪರಿವಾರದ ಅಂಗಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಬಜರಂಗದಳ, ವಿಶ್ವ ಹಿಂದೂ ಪರಿಷತ್ತು ಮೊದಲಾದ ಹಿಂದುತ್ವಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಂದಳದಲ್ಲಿವೆ. ಹೊಸ ಹೊಸ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು – ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ (ಘರ್ ವಾಪಸಿ), ಮಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ, ಸೊಸೆಯನ್ನು ತನ್ನಿ (ಬೇಟಿ ಬಚಾವ್, ಬಹೂ ಲಾವ್) ಇತ್ಯಾದಿ – ಹೆಣೆಯುತ್ತಿವೆ. ಮರುಮತಾಂತರವನ್ನು ಒಂದು ವ್ಯಾಪಕ ಚಳವಳಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲು ಹೊರಟಿವೆ. ಮತಾಂತರ, ಮರುಮತಾಂತರ ಇಂಥವೆಲ್ಲ ಹಿಂಸಾಚಾರಕ್ಕೆ ಎಡೆಕೊಡುತ್ತವೆ. ಇದು ಹೊಸದೇನಲ್ಲ ಭಾರತದ ಮಟ್ಟಿಗೆ. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾಜಪ ನೇತೃತ್ವದ ಸರಕಾರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಹಿಂದುತ್ವಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಹೊಸ ಚೇತನ ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ಆರೆಸ್ಸೆಸ್‌ಸರ ಸಂಘಚಾಲಕ ಮೋಹನ್ ಭಾಗವತ್ ಭಾಜಪದ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೇ ಅನ್ಯಧರ್ಮೀಯರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇದುವರೆಗೆ ನೈತಿಕ ಪೊಲೀಸರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಂದುತ್ವಪರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಮರುಮತಾಂತರ ಸಂಘಟಿಸುತ್ತಿವೆ. ದೇಶದ ಹಲವೆಡೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ನಡೆಸಿದ ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಉಭಯ ಸದನಗಳ ಕಲಾಪವನ್ನೂ ನುಂಗಿಹಾಕಿತು. ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಮೌನ. ಭಾಜಪದ ವಕ್ತಾರರು, ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರುಗಳು, ಸಚಿವರು ಒಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಮರುಮತಾಂತರವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ತಮಗೂ ಹಿಂದುತ್ವಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೂ ಏನೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಮತಾಂತರ ನಿಷೇಧ ಮಸೂದೆ ತರುವ ವಿಚಾರ ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಮತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೇ ಎಂದರೆ, ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಮತವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಇರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕಲು ಭಾಜಪ ಸರಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಹಿಂದುತ್ವಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಕೂಡ ಇಂಥ ಒಂದು ಕಾನೂನು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂತ್ರ ಜಪಿಸಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೇರಿರುವ ಮೋದಿ ಸರಕಾರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಡಕುಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮರುಮತಾಂತರ ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಆತಂಕವೇ ಸಾಕ್ಷಿ.

ಸಂಖ್ಯಾಬಲ ವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಇಸ್ಲಾಮ್ ಮತ್ತು ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮೀಯರು ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿ, ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ಮತಾಂತರಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಆರೋಪ ಬಹಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದದ್ದು. ಹತ್ತು ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಜನ ಅನ್ಯಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದೂಧರ್ಮ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ತಾರತಮ್ಯತೆ, ಮೇಲುಕೀಳೆಂಬ ಭಾವನೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಇವು ಎಷ್ಟು ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಹೇಳಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದೂ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಮತ್ತೆ ಮತಾಂತರ ಗೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಕಡುಬಡವರು. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತೊಡೆದುಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಇತಿಹಾಸ ದುದ್ದಕ್ಕೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದೂ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ವಾಸ್ತವ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲೂ ಅದು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಮರುಮತಾಂತರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವವರು ಕೂಡ ಬಡಜನರೇ. ಇದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ.

(೭ನೇ ಪುಟಕ್ಕೆ)

ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳ ಅಸಂಬದ್ಧ ವಾದದಲ್ಲಿ ಭಾರತ

ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ ಕುರಿತು ಅಂಶಸೂಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ರಾಜ್ಯದ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ರ ವಿಚಾರಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯವು ವರ್ಗತುಳತದ ಸಾಧನ. ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಬಡವರ್ಗದ ಶೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗುವ ಉಪಕರಣ ಎಂದು ಅವರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಬಹುಪಾಲು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಫಲತಾಂಶವನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಈ ವರ್ಗಗಳ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

* ಡಾ॥ ಪ್ರಕಾಶ ದೇಸಾಯಿ

ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ ವಿಚಾರಗಳ ಕುರಿತು ಭರತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಚರ್ಚೆಗಳಾಗಿವೆ. ಬುದ್ಧ, ಮಹಾವೀರ, ಬಸವರಂತಹ ಮಹಾನ್ ತಾತ್ವಿಕರಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರಂತಹ ಮಹಾನ್ ಹೋರಾಟಗಾರರವರೆಗೂ ಈ ವಿಷಯಗಳು ಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ತಾತ್ವಿಕರ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಮಹತ್ವ ದೊರಕಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲ. ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಬಹುತೇಕ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಧುರೀಣರು, ರಾಜಕೀಯೇತರ ಸಂಘ–ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಧುರೀಣರು, ಮತ್ತು ಚಿಂತಕರು ತಾವುಗಳು ಗಾಂಧಿಯವರಂತೆ ಅಹಿಂಸಾವಾದಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಅವರ ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳು ಗಾಂಧಿವಾದದ ತಿರುಳಿನಿಂದ ದೂರವೆ ಇರುತ್ತವೆ. ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಿರು ಪ್ರಬಂಧವು ದೇಶ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ದಿನಗಳಿಂದ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ ವಿಷಯಗಳ ಚರ್ಚೆಗಳು ದೇಶದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಪ್ರಮಾಣದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯದೆ ಭಾರತವು ಒಂದು ರಾಷ್ಟ್ರ–ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಎಸಗಿದ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಮೂಕಪ್ರೇಕ್ಷಕವಾಗಿವೆ ಎಂಬುವದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆ ನೀಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಇನ್ನಿತರ ವಿಚಾರಗಳಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ರಾಷ್ಟ್ರ – ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಘಟನೆಗಳು ಏಕೆ ನಡೆಯುತ್ತವೆ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಂಘ – ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ – ಹೋಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುವದು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಹಿಂಸೆ ಯಾವ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದರೂ ಅದು ಹಿಂಸೆಯೇ. ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾದ ಸೇನಾಪಡೆ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳಿಂದ ನಡೆದಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರೇತರ ರಾಜಕೀಯ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘ –ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ನಡೆದಿರಬಹುದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಕ್ಸಲ್‌ರು ಪೊಲೀಸ್ ಹಾಗೂ ಸೇನಾಪಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆಕ್ರಮಣಗಳು ಒಂದು ತರಹದ ಹಿಂಸೆಯಾದರೆ ಸೇನಾಪಡೆ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸರು ನಕ್ಸಲಿಯರ ದಮನ ಮಾಡುವ ಚಟುವಟಿಕೆಯೂ ಹಿಂಸೆಯ ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪವಾಗಿದೆ.

ಆಧುನಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರ-ರಾಜ್ಯಗಳು ಕಲ್ಯಾಣ ರಾಜ್ಯಗಳೆಂದು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಅವುಗಳು ಮಾಡುವ ಕೆಲವು ಕೃತ್ಯಗಳು ಹಿಂಸೆಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಆಧುನಿಕ ರಾಷ್ಟ್ರ-ರಾಜ್ಯಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಷಯದ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ಒಂದು ತರಹದ ಅಪರಾಧಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳು ಕೈಗೊಂಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳು ಸಮಗ್ರತೆಯ ಅನುಪಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಕೆಲವರನ್ನು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿಗೇರಿಸಿವೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರನ್ನು ಅಸಹಾಯಕತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಗಿಳಿಸಿ ಅವರ ಆಹುತಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಿವೆ. ಇಂತಹ ಆಹುತಿಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರ-ರಾಜ್ಯಗಳು ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆಫ್ರಿಕಾ ಮತ್ತು ಏಶಿಯಾ ಖಂಡದ ರಾಷ್ಟ್ರ-ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾದ ದಿನದಿಂದಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಏಷಿಯಾದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ರಾಷ್ಟ್ರವಾದ ಭಾರತವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಅಪರಾಧಗಳು ಹಲವಾರು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ದಶಕಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಜನತೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ತರಹದ ಹಿಂಸೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ದೇಶದ ಮೊದಲ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ನೆಹರು ಅವರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ದೇವಾಲಯಗಳೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದರು. ಇದರರ್ಥ ಜನತೆಗೆ (ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವ) ಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ದೇವಾಲಯಗಳಿಂದ ಯಾವ ತರಹದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮುಕ್ತಿ ಸಿಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಅಣೆಕಟ್ಟ ನಂತಹ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಮುಕ್ತಿ ಸಿಗುತ್ತೆ ಎಂದು. ಇಂತಹ ನಿಲುವು ಈಗಲೂ ಕೂಡ ಮುಂದುವರಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆಯಾದರು ಇದರ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಕರಣ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಇದರನ್ವಯ ಈಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಂದು ಈಗಾಗಲೇ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿವೆ. ಈ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಜನರನ್ನು ಅವರು ವಾಸಿಸುವ ಮೂಲಸ್ಥಾನ ಗಳಿಂದ ಖಾಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಈ ಜನತೆ ನೂರಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಹಾಗೂ ಈಗಲೂ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಅಣೆಕಟ್ಟು, ವಿದ್ಯುತ್‌ಸ್ಥಾವರ, ಹೆದ್ದಾರಿ, ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತೊಡಗಿರುತ್ತವೆ. ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಮೊದಲು ಅವುಗಳಿಂದ ಆಗಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಆಲೋಚಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಅನೇಕ ತರಹದ ಹಿಂಸೆ ಗೊಳಪಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ದೂರವಿಡುವಂತಾಗಿವೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ ನಡೆದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಅದರಲ್ಲೂ ದೀನದಲಿತರ ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅವರ ಬಹಿಷ್ಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಅಮರ್ತ್ಯ ಸೇನರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜನರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತರುವಂತದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಆದರೆ, ದೇಶದಲ್ಲಿ ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತರದೆ ಅವರನ್ನು ಅನಾಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹಲವು ತರಹದ ಹಿಂಸೆಗಳಿಗೆ ಗುರಿಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯು ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಒರಿಸ್ಸಾ, ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಛತ್ತೀಸಘಡ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಆದಿವಾಸಿ ಜನಾಂಗದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದೆ ಎಂಬುವದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಗಣಿಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಆದಿವಾಸಿ ಜನರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಅವರ ನಿಸರ್ಗಜೀವನ ಅಪಾಯಕ್ಕೊಳಗಾಗಿವೆ. ಅಮಾಯಕ ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿ ನಡೆಯುವ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗೆ ದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಘೋರ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಕೃತ್ಯಗಳೆಂದು ಕರೆಯಬಾರದೆ? ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಕೃತ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಜಾಸ್ತಿಯೆ. ಖ್ಯಾತ ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಫೆಲಿಕ್ಸ್ ಪೆಡೆಲ್‌ರವರು ತಮ್ಮ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆದಿವಾಸಿ ಜನರ ಬಲಿದಾನ ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುವದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ರು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾನು ಶ್ರಮಿಸಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಉತ್ಪನ್ನದಿಂದ, ತನ್ನ ಕೆಲಸದಿಂದ, ತನ್ನ ಜನರಿಂದ, ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಜೀವನದ ದಿನನಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ, ಹೇಗೆ ವಿಮುಖಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿದ ಮಾತುಗಳು ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದಲ್ಲದೆ ಆದಿವಾಸಿ ಜನರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಈ ವಿವರಣೆಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದಿವಾಸಿ ಜನರು ತಾವಿರುವ ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗದ ಜೊತೆ ಬೆರೆತು, ಬದುಕಿ ಅನೇಕ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣರು. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅತೀ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರು. ಆದರೆ, ಇವತ್ತಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಜನಾಂಗವು ತಾವಿರುವ ನಿಸರ್ಗದಿಂದ, ತಾವುಗಳು ಅಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ, ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಸುಬು ಗಳಿಂದ, ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಸಾಮೂಹಿಕ ಜೀವನದಿಂದ ವಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿ ಅವರ ಜೀವನದ ಮೇಲೆ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸ್ವೀಕೃತ ಪರಿಹಾರವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ತಮ್ಮ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೆ ಅವರು ಭೂರಹಿತ, ಉದ್ಯೋಗರಹಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಮೇಲಾಗಿ ತಮ್ಮ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದನೆರಹಿತ ಜೀವನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಜೀವನಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿರುವ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರಶಃ ಹಿಂಸೆ ಎಂದು ಕರೆಯದೆ ಇನ್ನಾವ ಪದ ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ?

ರಾಜ್ಯದ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ರ ವಿಚಾರಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯವು ವರ್ಗತುಳಿತದ ಸಾಧನ. ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಜ್ಯ ಬಡವರ್ಗದ ಶೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗುವ ಉಪಕರಣ ಎಂದು ಅವರು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತವನ್ನು ಆಧುನಿಕ ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಬಹುಪಾಲು ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ತುಳಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ವರ್ಗಗಳ ಕಲ್ಯಾಣದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಈ ವರ್ಗಗಳ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಚಳುವಳಿಗಳು ದೇಶ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹೊಂದಿದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ರಾಷ್ಟ್ರ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನೆ ಹಾಗೂ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಾರ್ಗ ಅಥವಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ರಸ್ತೆ ತಡೆ, ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಇತ್ಯಾದಿ. ಬಹಳಷ್ಟು ಚಳುವಳಿಗಳು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ನಿಲುವು ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿತ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಜನತಾ ವಿರೋಧಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಬಯಲಿಗೆಳೆಯುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಿ ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿವೆ.

ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಮಾರ್ಗದ ಮೂಲಕ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ

ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸಿ ಅವುಗಳ ಮೂಲದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಚಳುವಳಿ ನಕ್ಸಲ್ ಚಳುವಳಿ. ಈ ಚಳುವಳಿಯ ಮಾರ್ಗ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅಥವಾ ದಮನ ಮಾಡಲು ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕರು ಸುಸಂಘಟಿತವಾದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಕ್ಸಲ್‌ಬಾರಿ ಚಳುವಳಿಯ ಮಾರ್ಗ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ತರುವದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದರ ಉದ್ದೇಶದ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡದೆ ಅದರ ಮಾರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚರ್ಚೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹುದಿನಗಳಿಂದಲೂ ನಡೆದಿದೆ. ನಕ್ಸಲಿಯರ ಮಾರ್ಗ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾದರೆ, ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಜನವಿರೋಧಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾ ದೇಶದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ ಮತ್ತು ಅದೇ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದಿವೆ. ಅಂಹಿಸಾ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವ ಚಳುವಳಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತೋರಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿರುವದು ಅಗತ್ಯ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ, ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ರಾಜಕೀಯ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಒಂದಲ್ಲಾ ಒಂದು ರೀತಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಅನೇಕ ರಾಜಕೀಯ ತಜ್ಞರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ನಂಬಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವಾದದ್ದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವದು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತೋರಿಸಿರುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಅಗತ್ಯದ ಕಾರಣ.

ಮಣಿಪುರದಲ್ಲಿ ಇರೋಮ ಶರ್ಮಿಳಾರವರು ಸೈನಿಕರ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರ ಕಾಯಿದೆ, ೧೯೫೮ ಅನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು ಎಂಬ ಬೇಡಿಕೆ ಇಟ್ಟು ಸುಮಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಾದರು ಅವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಣ್ಣಾ ಹಜಾರೆ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ವಿರೋಧಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯಿತು. ಈ ಹೋರಾಟವು ಕೂಡ ಯಾವುದೇ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿತು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ಹೊಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನರ್ಮದಾ ಉಳಿಸಿ ಆಂದೋಲನ, ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಅತ್ಯಾಚಾರ ವಿರೋಧಿಸಿ ನಡೆದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು ಸರ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರಗಳು, ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಇಲ್ಲವೆ ಇತರ ಭದ್ರತಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡುವ ಅಥವಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿವೆಯೇ ಹೊರತು ಅವುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸ್ಪಂದನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟಗಳ ಮೇಲೆ ಆರೋಪ ಮಾಡಿರುವ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಕೂಡ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ಇರೋಮ ಶರ್ಮಿಳಾರ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಮಣಿಪುರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ಅಭದ್ರತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಭರವಸೆ ಕೊಡದೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂಬ ಆರೋಪದ ಮೂಲಕ ಅವರ ಹೋರಾಟ ಹಾಗೂ ಅವರು ಪಾಲಿಸಿರುವ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಗಾಂಧಿವಾದದ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪೆಟ್ಟು ಹಾಕಿತು.

ಈ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಚಳುವಳಿಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳದೆ ಅವುಗಳ ಮಾರ್ಗಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಚಿಂತಕರು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳಿಗೆ ಅರಾಜಕತೆಯ ಮಾರ್ಗ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿರೋಧಿ ಮಾರ್ಗ, ರಾಷ್ಟ್ರ ವಿರೋಧಿ ಮಾರ್ಗಗಳೆಂದು ಮತ್ತು ಬೆದರಿಕೆಯ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಜರಿಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಏನೆಂದರೆ ಎರಡು ತರಹದ ಚಳುವಳಿಗಳು, ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಹಾಗೂ ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ, ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸರ್ಕಾರಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ. ಈಗಾಗಲೆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನ ದೇಶದ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿರಕ್ತರಾದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜನ ಕೇವಲ ಸರ್ವ ತಿರಸ್ಕಾರಿಯಾದರೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಸರ್ವ ತಿರಸ್ಕಾರ ಮಟ್ಟದಿಂದ ಅತಿರೇಕದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದರೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗಾಗಲೆ ನಡೆದ ಹಾಗೆ ಭವಿಷ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದು ವಿದ್ಯಾವಂತ ಯುವಕ–ಯುವತಿಯರು ಅತಿರೇಕದ ಸಂಘ–ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ನೂರಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣರಾಗಬಹುದು.

ಇತ್ತೀಚಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಬಹಳಷ್ಟು ಚಿಂತಕರಿಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕೊ – ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಾರದೊ, ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕೊ – ಮಾಡಬಾರದೊ ಎಂಬುವದೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಷಯಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಚಿಂತಕರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಹಿಂಸೆ, ಅಹಿಂಸೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ, ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವುದೋ ವಿಷಯಗಳು ಚಿಂತಕರಿಂದ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಗಾದರೂ ಅವು ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ನಾಟಕೀಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹೊರತು ಅದರಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರತೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಗಂಭೀರತೆ ದೂರದ ಮಾತು. ವಿಚಾರಕ್ಕೊಳಗಾದ ವಿಷಯದ ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಬಾರಿ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾತು ಗಳಾಗಿರದೆ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಕೃತಿಗಳ ರಕ್ಷಕನಂತಿರುತ್ತವೆ. ಹಿಂಸೆ, ಅಹಿಂಸೆ ಕುರಿತು ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಪಕ್ಷಪಾತಿ ಧೋರಣೆಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಸಂಘ–ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಕೈಗೂಡಿಸಲು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಮಾರ್ಗಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಬಹಳ. ಸಂಬಂಧಿತ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವುಗಳ ಕೆಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನೌಕರಶಾಹಿಯು ಇಂತಹ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ದಮನಕಾರಿ ಮಾರ್ಗಗಳಾದ ಸೇನಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಇಲ್ಲವೆ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ಬಳಕೆಯ ಮೊದಲು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಸಂಘ–ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜೊತೆ ಚರ್ಚೆಯ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳ ಆಶಯ ಹಾಗೂ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯದ ಕೆಲಸ ವಾಗಿದೆ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಪರಿಹಾರವಾದ ಬಳಿಕವೂ ಸಂಘ–ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಆದರ್ಶವಾದದ ಹೆಸರಿನ ಮೇಲೆ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ದೇಶದ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಸೇನೆ ಅಥವಾ ಪೊಲೀಸ್ ಪಡೆಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಯಾವುದೆಂದರೆ, ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟ ಜನರ ಮೂಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜ ನಿಜವಾದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿವೆ ಎಂಬುದು. ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಪ್ರಯತ್ನ ನಿಜವಾದ ಕಳಕಳಿಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂದು ಊಹಿಸಿದರೆ ದೇಶ ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಂಡು ಆರು ದಶಕಗಳಾದರು ಏಕೆ ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ದೀನದಲಿತರು ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಕೆಲವು ಮೂಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಏಕೆ ಇನ್ನೂ ದೇಶದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಛತ್ತೀಸಘಡ, ಒರಿಸ್ಸಾ, ಜಾರ್ಖಂಡ್, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಪ್ರದೇಶ ಗಳಲ್ಲಿನ ಆದಿವಾಸಿ ಜನಾಂಗ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ? ಏಕೆ ಈ ಜನಾಂಗಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಕೊರತೆ ಇದೆ? ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ಸತತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾವ ರೀತಿ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಿದೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಕರ ಉತ್ತರಗಳ ಕೊರತೆ ಇರುವದರಿಂದ, ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಪ್ರಯತ್ನ ನಿಜವಾದ ಕಳಕಳಿಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂದು ಕರೆಯಲಿಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಡಾ॥ ಪ್ರಕಾಶ ದೇಸಾಯಿ
ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಭಾಗ, ಗೋವಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗೋವಾ–೪೦೩೨೦೬